

Universitätsbibliothek Wuppertal

Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus Grammatico-Criticus Et Archæologicus

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput quintum decimum. De interjectionibus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1559)

bis incipientibus ab **R. NS** euphonice vertitur in **NR**: ut in **NRKEISAN**, *surgere*, **NRKIN-
NAN**, *exire*.

ANA, *ἀπό, ἐπί, εἰς, ἐν, ἀπό, in, super, de* significans, regit ablativum. Significans verò *ἐπί, ad, & ἐπί, circum*, gaudet accusativo.

MIΦ, & aliquando **MIΔ**, *μετά, cum*, significans, etiam *ἐν, & ἐπί, inter*, requirit semper ablativum.

ANA, *ἐν, εἰς, κατά, διά, in, per* significans regit semper accusativum. Significans verò *ἐπί, su-
per, ἐν, in*, regit ablativum, *Luc. vi, 48. & xix, 5.* In compositione respondet *Anglo-Saxonico*
un: ut in **ANΔHNLGAN**, *detegere*, quod *Anglo-Saxonice* est *unhælan*. **ANΔBINΔAN**,
solvere, *unbinðan Anglo-Saxonice*.

AT, *παρά, ὡς, secus, apud, ad* significans gaudet dativo.

HINDANA vel **HINDAK**, *πέραν, ἀπό, trans, ἀ, ab, ἐπίσω pone*, regit accusativum. **HIN-
ΔAK** etiam significat *inter*, vel *apud*, ut *onder Belgarum*: ut, **NIST HINDAK NNS**, *notus*
est *apud nos*, *Luc. ix, 13.*

NE, & **PNΔAK**, *ὑπό, sub*, regit ablativum: & quandoque accusativum. **PNΔAKQ**, *ὑπὸ-
κάτω*, regit etiam ablativum. Pro **NE**, occurrit **NBN**, *Luc. xviii, 38.*

VIΦKA, *πρός, ad; παρά, secus, juxta; κατά, adversum, & ὑπάντησιν, occursum* significans gau-
det accusativo.

NEΘA, *juxta, prope, secus*. Quemnam casum regat hæc præpositio non docent pretiosæ ar-
gentei codicis reliquæ.

VIΦKAVAKΦ, *ἀντιπρόσ, contra*, regit accusativum.

NEAK significans *πέραν, trans*, gaudet accusativo. Quum vero significat *ἐπί, vel ὑπὸ, super*,
gaudet dativo; & aliquando accusativo: ut *Luc. vi, 40. NEAK ΛAISAKI*: at *Matth. x;
24. NEAK ΛAISAKQ*: **NEAKQ**, *ἐπίσω, supra*, regit etiam accusativum, & genitivum,
Luc. x, 19.

NZAKQ, *ἔξωθεν, extra*, regit genitivum.

NT. NTA, NTAANA, NTON, *ἔξω, extra*, regit tam genitivum, quàm accusativum.

INNH, *ἄνω, ὡς, sine, ἐν, ἐν, propter*, regit ablativum & quandoque accusativum. ge-
nitivum vero, quoties significat, *propter*.

ΦAKH, *διά, per*, regit accusativum.

Hicce adde **MIΦ TVEIHNLIM**, *ἐνὰ μέσον, Anglo-Saxonibus betreonan, betpynan, betreoh,
betpnh, betpnh, betpux, betpux, Anglis betwæn, betwirt, inter duo, vel in medio duorum*,
quæ regunt dativum. *Marc. vii, 31. MIΦ TVEIHNLIM MAKKQM*, *inter medios fines*. Nota
quod præpositio **DIS** occurrit in compositione: ut in **DISAK ANSGAN, DISTAKGAN, &c.**

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

De Interjectionibus.

Interjectiones dolentis, *pa*: ut, *pa ɣ me, væ mibi! pam me, heu mibi! * pala pa, heu! prob dolor!*
eop, heu! eop me, væ mibi! hɣla, heu! hɣla me, heu mibi. eala eap, eala ea, hela pa, eheu!
Gaudentis, & Exultantis: *pel me.*

Abominantis: *pala pe, vab! Marc. xv, 29. on peɣ, apage.*

Vocantis: *eala, eala þu, ð? hlɣt eala beapn beboba lapeoper. ɣ ahɣlb eape heoptan þinpe,
ausculta, ð fili, præcepta magistri, & inclina aurem cordis tui, Regula Bened. ms interlin. Cott. Lat.
Sax. hɣpɣt þu, heus! † la, la ðu, heus! O la, ð! eho! Libet hic proferre duo exempla lectu jucun-
dissima; alterum sublimis, alterum autem mediocris dicendi generis; in quorum illo, **EALA**, in
hoc **LA**, per anaphoram elegantissimam repetuntur. Primum tibi exhibet, lector, lamentationem
Satanæ in tartaro obserati, *Cædm. xcv.* Secundum autem continet *Heller*, i. e. *Hecates* quere-
moniam ad *Satanam*, in ornatissimo illo *Nicodemi* pseudo-evangelio, quod ob orationis nitorem,
& suavitatem, vir mihi amicissimus publici juris fecit cum heptateucho *A. Saxonico. m. dc. xc. viii.*
*Eala drihtenes ðpym. eala duɣuþa helm. eala meotobes miht. eala midban eapb. eala bæɣ
leoþa. eala ðream zober. eala enɣla ðreat. eala up heoƿon. eala ꝥ ic eam. eales leaɣ. ecan
ðreamaɣ. ꝥ ic mid handum ne mæɣ. heoƿon zepæcan. ne mid eazum ne mot. up locian. ne
huru mid eapum ne ɣceal. æppe zehenan. ðæp byphteretan. beman ɣteɣne. ðæɣ ic polbe of-**

* Hæc interjectio frequenter tropice ponitur pro dolore, præcipue in scriptis Satyrographi, ut;

*Wote no wyght what warre is, ther that peace reineth,
þe what is witerly weale, till welawepe him teache.*

† *La* amat præponi & postponi interrogativis, pro *eala* legitur *æla*, & *æala* maxime in poeticiis.

felde. sunu meotodes. bpihten adripan. 7 aȝan me ȝæp ȝneameȝ ȝeþalb. pulþes 7 pynne. me ȝæp pȝpfe ȝelamp. ȝonne ic to hihte. aȝan moȝte. nu ic eom arceaden. fram ȝæpe ȝcipan bpiht. alædes fram leohte. in ȝone laȝan ham. ne mæȝ ic þ ȝehicȝan. hu ic in ȝæm becpom. in ȝiȝ neople ȝenip. mid ȝynnum fah. apoþpen of populde, ȝ domini [Jesu] majestas! ȝ virtutum corona! ȝ dei [patris] potentia! ȝ munde! ȝ lux diei! ȝ jubulum dei, vel apud deum! ȝ angelorum caterua! ȝ cæli calorum! ȝ me miserum! quod æterno gaudio omnino cariturus sum, quod ne vel manibus quidem cælum attingere possum, neque oculis id aspicere, & quod auribus nunquam auditurus sum melodiæ clarissimæ vocem, propterea quod vellem ex auld [cœlesti] dominum, dei filium expellere, & mihi vindicare [cœlestis] jubili gaudium, & gloriæ imperium. Inde mihi pejus accidit quàm expectarem, siquidem ex pura familia [societate] separatus sum, abjectus à luce in hanc domum abominabilem; neque possum vel cogitando fingere, quomodo in eam ingressus sum, quomodo peccatis inimicus [vel discoloris] factus, in hanc nebulosam abyssum sum dejectus, ab omnibus reprobatus. ȝa cpeþ ȝeo helle to ȝatane. La ȝu ealþor ealpe ȝopȝpȝllednȝȝe. 7 la ȝu opȝpȝuma ealpa ȝȝela. 7 la ȝu ȝæþeþ ealpa ȝȝymena. 7 la ȝu þe ealþor pæpe ealle deaþeþ. 7 la opȝpȝuma ealpe moþiȝnȝȝe. ȝop hȝȝ ȝeþȝȝȝelæhteȝ ȝu ȝe þ ȝu þ ȝeþanc on þ lubeiȝe ȝolc aȝendeȝ þ hȝ ȝȝȝne hælend aþenȝon. 7 ȝu him nænne ȝȝlȝ on ne oncnope. 7 ȝu nu þuþ þ ȝȝȝ 7 ȝuþ ȝa noþe hæȝȝ ealle þȝne blȝȝȝe ȝopȝpȝlled. tum inquit MORTA [Hecate] ad Satanam: ȝ tu princeps perditionis! ȝ auctor omnium malorum! ȝ profugorum [apoltatarum] omnium pater! ȝ qui fuisti princeps omnis interitatis! ȝ omnis ambitionis auctor! cur præsumebas indere in mentes Judæorum, ut Jesum, quem delectationem perdidisti. Evang. Nicod. p. 17. §. XXIX. Hiſce quoque libet adjungere quæ F. Junius F. F. in Lexico suo v. linguarum habet in voce la. la, vocandi vox, ȝ. hola, idem. la leoȝ, dilecte. la hu oȝȝ, quoties? pilt ȝu la, viſne? Item interrogandi, la hu ne, nonne? la hȝilc, quis? la, en, ecce! la nota vocativi. Matth. XXXVII, 7, 5. XII, 34. XXII, 12. & deinceps. Reg. Bened. interl. in prologo, la videtur poni pro eala. Sic Pf. XXX, 23, habes, la hu micel, ȝ quam magna! quanquam abundare videtur in la hȝilc, Pf. XXXVIII, 6. La videtur aliquando eſſe intensivum; ita maxime ſibi neceſſariam operam ſuppliciter exigentis eſt illud: biþde ic ȝa la, Bed. CXXII, 13. Adſtruentis, & magis affirmantis eſt illud: ȝat la pæȝ ȝæȝeþ, Cædm. CIV, 4. Optantis, vel ſedulo hortantis, uton la ȝeþencan, Cædm. CIV, 24. Inſultantis vel ſarcaſtice exprobrantis, la ȝuȝ beo nu on ȝȝele. nolþeþ æp teala, Cædm. CVI, 8. Graviter dolentis, pa la pa, heu, prob dolor! Beda II, 1. Marc. XV, 29. Cædm. IX, 16. La hȝiþeþ mæȝ ic nu þleon, quo nunc fugiam! Bed. XI, 12.

Optantis: eala ȝȝȝ, ȝ ſi! pa la, utinam, ȝ ſi! pa la ahte ic minpa hanþa ȝeþealb, inquit Satanus in barathro vincus jacens, Cædm. p. 9. l. 15.

Hortantis, vel Laudantis: pella þel, age, agite: uton, age, agite, agedum: ȝo, age, agedum. ute nu, age: ut, ute nu tellan, age, dicamus. Boeth. uton aȝȝan æt ȝumum cȝȝȝe, exurgamus ergo tandem aliquando, Regula Benedicci interlin. ms. Cott. quæ verba verſio alia Saxonica ſic reddit; uton eopnoȝtlice on ȝumne timan aȝtanþan:

Admirantis: eala hu, ȝ quam! Demonstrantis: heonu, eȝne, ȝe, ecce.

Laudantis; beo bliþe, ȝeþliȝȝa ȝu, pȝlcȝma, þelȝe, euge. Eala, eala, euge, euge.

Interjectiones Gothicæ.

Vocantis, & admirantis: **ȝ**, ȝ, vab. Dolentis, & execrantis ſeu imprecantis: **ȝLI**, væ. Demonstrantis: **ȝLI**, **ȝAKUH**, ecce.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Continens regulas quasdam ſyntaxeos promiſcue poſitas, cum miſcellaneis quibuſdam obſervationibus.

I. **A** Blativus abſolute ponitur apud Anglo-Saxones: ut, ȝebiȝedum cneopum him to cpeȝ, & genu flexo dixit illi, Marc. I, 40. Sic v. 31. hȝne hanþa ȝeȝȝȝȝeþe, apprehensâ manu ejus. ȝe eac aþȝæȝȝtum ȝeondum þinum on ȝoȝe cȝneȝȝe ȝehateȝ, te regem futurum extinctis in veritate promittit, Bed. H. E. p. 138. Plura occurrunt exempla, Matth. XVI, 4. XVII, 5. X, 1. IX, 43. Marc. XIV, 52. Matth. VI, 6. XIII, 6. Marc. XVI, 2. Sic apud Gothos, Matth. VIII, 16. **ATANDANAHTEGA FLAN VLANDFLANAMMA**, vespere autem facto. **FLANMANAIM FLAN IM**, Matth. XXVII, 17. vide & comma 19. & Marc. V, 35. etiam Marc. X, 17, 46. Luc. VI, 48. VII, 24.

II. Verba